

imenoval, radi njegove boječnosti in priliznenosti, oporekati. Šoli in učiteljstvu tako vrlo prijazni kaplan je potegnil s kmeti in bil je „mords-škandal“. Gospod tovariš, kako da Vas je pustil Vaš „prijatelj“ kaplan na cedilu? Prav se zgodi takim „siroticam“, da se jim njih „prijatelji“ pokažejo v pravi luči in jih malo pogladijo in pobožajo za njih tlako.

Lani sta umrla v Mariboru dva kanonika. Eden je bil velik dobrotnik učeče se mladine. Marsikateri deklici pri čast. šol. sestrah in marsikateremu dijaku je segel pod ramo, zato pa tudi ni bilo tisočakov v njegovi zapuščini. Slava torej njegovemu spominu! Drugi je zapustil 40.000 gld. gotovega denarja; nikdar ni bil radodaren, torej je toliko nagrabil in zapustil je vse — mrtvi roki. Njegov brat, ubog kočar, mu je bil dolžan 800 gld. Milostno mu je pustil obresti, a glavnico je moral dati mrtvi roki. Ali ni to krščanska ljubezen na katoliški podlagi?

Ormoški „purgerji“ na Štajerskem so hoteli imeti svojo nemško šolo — dobili so jo. Prej je bila utrakvistična za okolico in za mesto. Toli zaželjene urgermanske šole sledovi se že kažejo. „Purgerji“ zdihujejo: „Ja, wo werden denn jetzt unsere Kinder „bindiš“ lernen?“ Doma govorimo nemški in v šoli je vse nemški, in mi ja potrebujemo „bindiš“. Glej ga kleka! Ti preklicani, zaničevani, manjvredni „bindiš“, da si tako potreben! — To si naj zapomnijo vsi nemškutarji po Slovenskem, ki silijo le v nemške šole! „Čegar kruh jedo, tega pesem pojo“, pravi pregovor.

Slov. časopisi so že označili kakšna je knjiga, ki jo je spisal Nemec Eduard Meierl, namreč: „Präparationen zur unterrichtlichen Behandlung des Heimatlandes Steiermark“ (cena 3-80 K). V tej knjigi mrgoli vse polno psovka zoper Slovence. „Die Slovenen sind ein Volk von Mägden und Holzknechten. Sie sprechen noch immer eine uns (Nemcem) unverständliche Sprache. Sie essen nur Haiden- und Türkenstertz...“ To so nekatere evetke iz te knjige. Pa vkljub temu, da je bila vsa slovenska javnost ogorčena zoper to knjigo, jo je štajerski dež. šol. svet z odlokom z dne 3. oktobra 1901, št. 7198 priporočil vsem učiteljem in učiteljskim knjižnicam v nakup. Okrajni šol. sveti so poslali ta odlok šol. vodstvom tudi v slovenskem delu Štajerske. Ali deželni in okrajni šolski sveti knjige niso pregledali preden so jo priporočili — potem je to malomarnost — ako so pa vedeli za vsebino — potem pa je to provokacija slovenskega učiteljstva in zasmehovanje vsega slovenskega naroda. — Merodajne kroge, posebno pa še slovenske okrajne šol. svete in učiteljske zastopnike v okrajnih šol. svetih, slov. časopisje in tudi naše poslance pozivljemo, da store energične korake v obrambo slovenskega učiteljstva in vsega naroda, da se ne bode celo uradnim potom zasmehovalo in provociralo na tako grd način. — Da Slovenci še nismo dospeli na „višek“ nemške „kulture“ in da še ne govorimo Nemcem razumljive govorice, so zakrivili le žganjci, s katerimi se izključno hranimo. Najdeno je torej — hvala Bogu — sredstvo, ki nas obvaruje potujčenja.

Goriško.

Goriškemu učiteljstvu! Dejstvo, katero opazujem, mi daje povod, opozoriti cenjene tovariše goriške dežele na deželno postavbo z dne 6. oktobra 1900 dež. zak. št. 26, katere je stopila v veljavo z dnem 1. januarjem 1901, oziroma na postavbo z dne 21. decembra 1901 št. 44 dež. zak., stopivša v veljavo 1. januarja 1902.

V smislu § 5 omenjenih postav pritiče vsakemu učitelju, kateri je z dobrim uspehom nepretrgano služboval, bodisi provizorično ali definitivno po pretečenih petih letih 10% povišek. (Po prejšnjih postavah določala se je petletnina po dovršenih petih letih definitivnega službovanja.

Člen II. te nove postavbe pa določa, da službeni poviški (petletnine), kateri so bili podeljeni pred veljavo tega zakona, torej pred 1. januarjem 1901 ostanejo nespremenjeni. Vendar pa oni, ki dozore pozneje, se imajo odmeriti po novem zakonu.

Ker je pa znano, da mora vsak posamezni učitelj prositi za kvinkvenijo in da bo vsakdo vedel pravočasno oglašiti se za njo, naj dostavim v boljše sporazumljenje sledeča izgleda:

Tovariš A dobil je spričevalo zrelosti (mature) dne 15. julija 1898. Dne 1. septembra istega leta je nastopil provizorično službovanje v N. V letu 1901. napravil je izpit usposobljenosti in bil dne 25. oktobra istega leta definitivno imenovan. Služboval je nepretrgano in v zadovoljstvo predstojnikom. Torej pritiče mu prva petletnina z dnem 1. oktobrom leta 1903., ker do takrat preteče pet let njegovega učiteljevanja.

Tudi, ko bi ta tovariš ne delal izpita usposobljenosti, ima vendar pravico zahtevati prvo petletnino v smislu § 5 prej navedenih postav.

Tovariš B dobil je tretjo petletnino 1. marca 1900 (po starem zakonu) zato, ker je istega dne poteklo 15 let, odkar definitivno službuje. Učiteljevati pa je začel že dne 1. novembra 1881. Bil je tedaj dne 1. novembra 1901 že 20 službenih let. Čeprav so bila prva njegova 4 leta provizorna, pritiče mu četrta petletnina od dne 1. decembra 1901 dalje.

Iz tega sledi: Kadar dozori komu 5, 10, 15, 20, 25 ali 30 let službe, bodisi provizorne ali stalne, oglasi naj se za petletnino.

Le čudim se, da mnogi tovariši te ugodnosti ne poznajo in se je ne poslužujejo. Je pač malenkostna in skoro nevredna, da bi jo zabilježili v kroniko kot priboljšek, ker izboljšanje gmotnega našega stanja ostane še vedno neresena naloga.

J. Štr.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Jubilejska samopomoč!“ Razposlal sem začetkom svečana poštne položnice v svrhu vplačila letnine za rezervni zaklad.

Tisti člani, ki niso še vplačali, naj to čim preje storé, da bode red v društvenih knjigah.

Ig pod Ljubljano, 1. marca 1902.

Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo ormoškega okraja bo zborovalo dne 6. marca t. l. ob 1/2 11. uri predpoldne v ormoški slovenski šoli po sledečem sporedu: 1. Pesem: „Domovina“, moški zbor. (Mohorjeva pesmarica, II. zv. 1. št. 2. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 3. Dopisi. 4. „Učenčeve slabosti — življenja slabe lastnosti“; podava g. Ad. Rosina. 5. Razgovor o člankih, zadevajočih „Lehrerbund“. 6. Slučajnosti.

Eno uro pred zborovanjem je pevska vaja za moške ravnotam. Peveci naj prinesejo II. zvezek Mohorjeve pesmarice seboj.

K obilni vdeležbi vabi najvljudneje

odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj imelo boče v četrtek, dne 6. sušca 1902 dopoldne ob 1/2 11. uri v okoliški šoli svoje redno zborovanje po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Društvene zadeve. 4. Predavanje: „Naš šolski, pokojninski in zakon o učiteljskih plačah v primeri z dotičnimi najnovejšimi zakoni nekaterih drugih dežel“. (Poročevalec g. Fr. Podobnik). 5. Slučajnosti.

Na polnoštevilno udeležbo vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 6. svečana t. l. ob 1/2 11. uri dopoldne v okoliški šoli ptujski. Udeležba je bila vsled slabe poti zelo mala, vendar za sklepčnost nas je bilo dovolj.

Po običajnem pozdravu nam g. predsednik predstavi gosta g. tovariša Jos. Kokla iz Studenice. — Zapisnik zadnjega zborovanja je bil odobren. — Nato se prebere dopis „Lehrerbunda“, s katerim ta potrjuje, da je sprejel letno udnino. — Sedaj je pa nadaljeval tovariš Pesek svoje zanimivo predavanje o „Darvinizmu in vzgoji“ jako obširno in temeljito. Dokazal nam je, kako velikega pomena je „Darvinizem“ za vzgojo.*) Vsi smo mu z zanimanjem sledili. Gosp. predsednik se mu v imenu društva prav toplo zahvali za predavanje, s katerim je imel gotovo mnogo truda. S tem predavanjem, ki je trajalo skoro 1 uro, se je zborovanje zaključilo. — Na svidenje torej prihodnjič!

Prošnja. Dne 1. malega travna 1899 umrl je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu tovariš Alojzij Krivec, takrat učitelj na Hajdini pri Ptaju, in bil na centralnem pokopališču graškem pokopan. Mala zapuščina njegova niti ni zadoščala, da bi se bili poravnali pogrebni stroški, katere poplačuje v obrokih pokojnikov, v Gradcu živeči brat — rokodelec, kateremu se je pa tudi dokaj boriti za vsakdanji kruh. Ni se mogla torej izpolniti pokojnikova vroča želja, naj bi se mu postavil stanu primeren kamenit nagroben spomenik. Samo lesen in črno popleskan križec kaže, kje počiva od zemskega truda in spi večno spanje učitelj-trpin. A borni ta spomenik ne boče mogel dalje časa kljubovati vremenskim nezgodam in boče kmalu strohnul. Zategadelj je podpisano učiteljsko društvo pri svojem zborovanju dne 5. grudna 1901 sklenilo skrbeti za to, da se postavi pokojniku, kateremu ni bilo dano, da bi počival v zemlji domači, katero je iskreno ljubil, na tujih tleh učiteljskemu stanu dostojen, kamenit nagrobni spomenik in poverilo tovariša g. Fr. Podobnika, nadučitelja na Hajdini, s pobiranjem dotičnih prispevkov. Podpisano učiteljsko društvo se torej obrača do vseh učiteljskih društev, častitih gospic tovarišic, gospodov tovarišev ter drugih prijateljev in znancev pokojnikovih na Sp. Štajerskem z vljudno prošnjo, naj blagovolijo prispevati, da se pokojnemu tovarišu v kratkem postavi primeren nagrobni spomenik. — Prispevki blagovolijo naj se pošiljati g. Fr. Podobniku-u, nadučitelju na Hajdini pri Ptaju, kateri boče vse prispevke in imena darovateljev svojedobno objavil v „Učit. Tovarišu“ in „Domovini“.

Vsak, tudi najmanjši znesek se hvaležno sprejme.

Sv. Lovrenc na Drav. polju, dne 22. svečana 1902.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj.

Fr. Šorn, t. č. predsednik. Alojzij Bučar, t. č. tajnik.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“. Pedagoški in znanstven list. Štev. 2. Vsebina: 1. Jožef Klemenčič: Preosnova naših ljudskih šol. 2. A. Schreiner: Analiza duševnega obzorja otroškega in dušeslovni proces učenja. 3. Dr. Jos. Tominšek: Načrt za knjižnične kataloge. 4. Dr. Fr. Ilešič: Še enkrat „1“. 5. Ivan Ivanovič: Šolstvo v tujini. 6. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. 7. Književno poročilo. 8. Razgled. Listek 61. — Pedagoški paberki 62. — Kronika.

*) Naj bi se taka predavanja objavila v naših listih.

Ured.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Koželj Gregor, učitelj v Št. Gotardu, 2 K.

Osebnosti. Stalno nameščene na sedanjih svojih mestih so bile gospodične: Leontina Murgel v Srednji vasi, Marija Benedek v Rovtahu, Ana Tomec v Trziču in Marija Gantar v Čatežu, dalje gg. Alojzij Novak na Bledu, Martin Tratnik v Godoviču in Ivan Žen v Starem trgu. G. Fr. Kozjak, učitelj v Borovnici, je dobil službo na štirirazrednici v Toplicah — Zagorju.

Podporno društvo za uboge gojence na c. kr. učiteljsku v Ljubljani je imelo svoj občni zbor dne 16. m. m. v konferenčni sobi c. kr. učiteljskega. Predsednik g. ravnatelj F. Levec je najprej toplo zahvalil vse dobrotnike in podpornike, zlasti kranjsko hranilnico in deželni zbor kranjski, ki sta društvu v preteklem letu naklonila znatno podporo. Izrekel je posebno zahvalo tudi upokojenemu c. kr. vadničnemu učitelju Fr. Gerkmanu za ves njegov trud, ki ga je imel za društvo. Število udov in podpornikov je 71. Vsi dohodki znašajo v preteklem letu 976 K in 60 h, stroški pa 770 K 28 h, torej je prebitka 206 K 28 h. Vsega društvenega premoženja je 6600 K v vrednostnih papirjih in 206 K 66 h v gotovih novcih, torej skupaj 6806 K 66 h. V odbor so bili izvoljeni ravnatelj Levec kot predsednik pr. J. Vodeb kot blagajnik, vadnični učitelj J. Verbič kot tajnik, prof. A. Kržič in stolni dekan kanonik Zamejec kot odbornika.

Podporno društvo za uboge gojenke na c. kr. ženskem učiteljsku, ki je zborovalo nekoliko pozneje, ima 66 udov in društvenega premoženja 2990 K 28 h. Za podporo se je izdalo lani 204 K 12 h. Na predsednikov predlog se je izrekla zahvala kranjski hranilnici, na predlog prof. Vodeba pa društveni blagajničarki gospodični c. kr. vadnični učiteljici M. Schulz. V odbor so bili izvoljeni ravnatelj Fr. Levec, prof. V. Hallada, prof. Vodeb, katehet L. Smolnikar, gospa c. kr. otr. vrtnarica Josin in gospodični c. kr. vadnični učiteljici M. Fröhlich in M. Schulz.

Zahvala. Slavna kranjska hranilnica blagovolila je podeliti za ureditev tukajšnjega šolskega vrta podporo 120 K. Za ta velikodušen dar izreka ji podpisano šol. vodstvo najtoplejšo zahvalo. — Vodstvo ljudske šole v Orehovici, dne 23. februarja 1902.

Druga državna gimnazija je imela za sklep prvega poletja v Uršulinski cerkvi peto mašo. Gimnazija ima 6 šol, v prvi in drugi šoli po 2 razreda, v vseh 8 razredih 310 dijakov. Vsi so Slovenci. Učni uspeh v posameznih razredih: I. a razredu ima 1 odliko, 38 prvi red, 12 drugi, 2 tretji red, skupaj 53 učencev; v I. b imata 2 odliko, 34 prvi, 3 drugi, 2 tretji red, skupaj 41 učencev; v II. a ima 1 odliko, 18 prvi in 10 drugi red, skupaj 29 učencev; v II. b ima 1 odliko, 17 prvi, 10 drugi in 1 tretji red, skupaj 30 učencev; v III. ima 1 odliko, 35 prvi in 9 drugi red, skupaj 45 učencev; v IV. razredu jih ima 31 prvi, 14 drugi in 1 tretji red, skupaj 46 učencev; v V. razredu je 32 prvih redov, 8 drugih redov, skupaj 40 učencev; v VI. razredu je 5 odličnjakov in 21 učencev s prvim redom, skupaj 26 učencev.

C. kr. višja realka v Ljubljani. Uspehi v I. semestru 1901/2 so naslednji: Od 483 klasificiranih učencev je prejelo prvi red z odliko 22, prvi red 329 učencev; dvojek je 117, trojek 11, neizprašani so ostali 3 učenci. V procentih je torej dovršilo prvi tečaj z dobrim uspehom 72,8%; drugim se je ponesrečilo.

Slovanska pisarna v Parizu. Francozi se čedalje bolj zanimajo za slovansko vprašanje. Francosko časopisje je bilo doslej jako slabo poučeno o slovanskih odnosih, ker so poročila na francosko prihajala po raznih ovinkih. Sedaj so osnovali v Parizu „Slovansko pisarno“ (Slovanska kancelar), ki dopisuje s slovanskimi listi, izdaja potopise po slovanskih deželah, prevaja iz slovanskih jezikov na francosko in obratno; ta pisarna posreduje tudi v trgovskih vprašanjih. Naslov voditelja te pisarne je: J. J. Hoffman de Kratky, directeur de l' „Agence Slave“, Rue d' Argenteuil 16.